

وزرات علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید مدنی آذربایجان
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه زبان و ادبیات عربی
پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد
رشته مترجمی زبان عربی
عنوان:

نقد بلاغی و ادبی ترجمه
(مطالعه موردی سوره فاطر ترجمه محمدرضا صفوی بر اساس نظریه یوجین نایدا)

سبک بیانی مطالب در هر متنی متفاوت است. متون دینی- ادبی با سبک بیانی و سیاق خاص خود از دیگر متون متمایز می‌گردد؛ زیرا گاهی به صورت مستقیم و گاهی به وسیله نشانه‌ها به معنی اشاره می‌کند. بنابراین ترجمه و انتقال زیبایی‌های بیانی آن نیز رعایت برخی شاخصه‌ها و توانمندی‌هایی را از مترجم می‌طلبد. یکی از این توانمندی‌ها، آگاهی از نکات بلاغی و ادبی متن اصلی و بازگو کردن آن در زبان مقصد است؛ به گونه‌ای که عدم توجه به این اصل ممکن است ابعاد مختلف معنایی- دلالتی موجود در متن اصلی را محدودتر کرده، کاهش معنایی یا تغییر آن را به دنبال داشته باشد. یکی از نظریه‌پردازانی که در خصوص چگونگی ترجمه متون دینی- ادبی اظهار نظر کرده است، یوجین نایدا می‌باشد که با ارائه الگو و تئوری خود در راستای انتقال صحیح و کامل پیام، سال‌ها سرپرستی ترجمه کتاب مقدس (انجیل) را نیز بر عهده داشته است. از آنجا که قرآن کریم به عنوان نمونه متون دینی- ادبی، شامل نکات بلاغی و ادبی است، لذا عملکرد مترجمان نیز در انتقال نکات بلاغی و ادبی آن به متن ترجمه متفاوت بوده است. در نوشتار حاضر، ضمن معرفی و تبیین مؤلفه‌های بلاغی و ادبی متون و نحوه برقراری تعادل میان این مؤلفه‌ها در زبان مبدأ و زبان مقصد، سعی شده است ترجمه سوره مبارکه فاطر به قلم محمدرضا صفوی با تکیه بر روش توصیفی- تحلیلی و با بهره جستن از نظریه نایدا در رویکردهای معنی‌شناسی، سبک‌شناسی، نشانه‌شناسی و زیبایی‌شناسی مورد بررسی قرار گرفته، جوانب مثبت و منفی این ترجمه و نحوه بازتاب پیام آیات در زبان مقصد مشخص گردد. نتیجه پژوهش نشان می‌دهد مترجم علاوه بر انعکاس نکات تفسیری در ترجمه، در بخش زیبایی‌شناسی عملکرد ضعیف‌تری نسبت به سه رویکرد دیگر داشته و در بخش معنی‌شناسی نیز با اهتمام به ساختارهای نحوی، بلاغی و لغوی عملکرد خوبی داشته است.

واژگان کلیدی: نقد ترجمه، بلاغت، معنی‌شناسی، سبک‌شناسی، یوجین نایدا، سوره فاطر

استاد راهنما: دکتر عبدالأحد غیبی

استاد مشاور: دکتر علی صیادانی

استاد داور: دکتر حسن اسماعیل‌زاده

پژوهشگر: سیامک اصغرپور

زمان: یکشنبه ۱۳۹۷/۶/۱۸ (ساعت: ۱۱:۰۰)

مکان: تالار صائب تبریزی